

Unie van Waterschappen
s-Gravenhage

Concept Jaarrekening 2017

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	3
Financiële positie	14
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2017	15
Staat van baten en lasten 2017	16
Toelichting op de jaarrekening	18
Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	21
Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	25
Resultaten	27
Publicatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	28
Overige gegevens	29

BESTUURSVERSLAG 2017

(verantwoording over 2017 van de Algemeen Directeur)

De Unie van Waterschappen, gevestigd te Den Haag, is de vereniging van alle waterschappen in Nederland en is de werkgeversorganisatie van ongeveer 11.000 waterschapsmedewerkers bij 21 waterschappen. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het regionale waterbeheer. De Unie ondersteunt de leden op het gebied van beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en de lobby bij o.a. ministeries, het parlement en de Europese Unie. De waterschappen werken aan duurzaam waterbeheer. De Unie heeft een leidende positie in de strategische discussie over regionaal waterbeheer. Deze leidende positie verwerft de Unie door een inspirerende gesprekspartner te zijn en strategische initiatieven te nemen binnen relevante netwerken.

Dit jaarverslag beschrijft de activiteiten van de Unie in 2017

CORPORATE GOVERNANCE

De Nederlandse waterschappen zijn verenigd in de Unie van Waterschappen. Het hoogste orgaan is de ledenvergadering. Alle leden van de Unie zijn in de ledenvergadering vertegenwoordigd. De ledenvergadering vergadert 4 keer per jaar. De ledenvergadering benoemt de leden van het bestuur. De bestuursleden en de voorzitter van het bestuur worden benoemd voor een periode van 3 jaar met de mogelijkheid tot eenmalige herbenoeming. Het bestuur bestaat uit (inclusief de voorzitter) 6 leden. De algemeen directeur van de Unie is secretaris van het bestuur.

Op verzoek van het bestuur kan de ledenvergadering commissies instellen die, op hun afgebakende beleidsterreinen, besluiten kunnen nemen.

Alfa Registeraccountants is de controlerend accountant van de Unie sinds 2015. De werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening zijn door Alfa gestart op 5 februari 2018. Door de Unie is gezorgd voor uitgebreide relevante gegevens op basis van een door Alfa tevoren uitgereikte zogenaamde PBC (prepared-by-client) lijst.

Alvorens met de daadwerkelijke controle van de jaarrekening werd gestart heeft in oktober 2017 een interim-controle plaatsgevonden. Daar zijn geen bijzonderheden uit naar voren gekomen.

ORGANISATIE

Het bureau staat onder leiding van de, op basis van de statuten aangestelde, Algemeen Directeur. Daarnaast zijn er programma's met 4 programmaleiders en is er een hoofd bedrijfsvoering. De werkzaamheden worden uitgevoerd met een stabiele omvang van de formatie en een flexibele schil (ongeveer 15-20%),

Ontwikkelingen kunnen leiden tot nieuwe programma's, stopzetten van bestaande programma's of het vergroten van de inzet in een programma. De jaarlijkse begrotingscyclus vormt hiervoor het kader.

In 2017 zijn de taken verdeeld over de volgende programma's:

- Moderne Overheid
- Waterbeleid
- Innovatie en Internationaal
- Vereniging en Communicatie

Het Stafbureau Bedrijfsvoering ondersteunt de programma's met automatisering, financiële personeelszaken en facilitaire zaken. Daarnaast is het hoofd van het stafbureau Bedrijfsvoering verantwoordelijk voor het team Bestuurlijk-Juridische zaken. Vanaf 1 mei is een deel van de verantwoordelijkheid, voor zowel bedrijfsvoering als BJZ, tijdelijk ondergebracht bij een waarnemend hoofd omdat het kroonbeding

schap 'handreiking waterschapsverordening' bij de Unie is ondergebracht en voor ongeveer 2 dagen in de week wordt uitgevoerd door het hoofd BV/BJZ.

Beleidsmedewerkers kunnen werkzaam zijn in meer dan één programma. De invulling van taken door de programma's heeft betekenis voor de werkwijze, reservering van tijd en middelen en voor de ontwikkeling van kernwaarden en competenties. De directe doorvertaling van programma's, producten, tijd en benodigde financiën wordt jaarlijks opgenomen in de jaarbegroting en de programmaplannen. Binnen de Unie ligt de nadruk op lobby, communicatie en regievoering over het regionaal waterbeheer.

De basis voor de prioriteiten van de werkzaamheden van de Unie in 2017 werd gelegd met het Bestuursprogramma 2014-2015 maar vanzelfsprekend beïnvloed door het eind 2016 vastgestelde Bestuursprogramma waarin de hoofdlijnen van het beleid zijn vastgelegd voor de periode 2016-2018. Dit Bestuursprogramma focust op een viertal thema's, te weten:

- Vereniging van waterschappen: eenheid in verscheidenheid (kernwoorden: moderne vereniging; verenigingscommunicatie; communicatie, educatie, participatie);
- Water is van ons allemaal (kernwoorden: waterveiligheid, schoon water, wateroverlast en droogte, internationale opgave, duurzaamheid en energie);
- Het waterschap als toegankelijke en transparante overheid (kernwoorden: duurzame financiering, opheffen financiële belemmeringen, werkgeverschap);
- De Unie van Waterschappen als partner: betrouwbaar en zelfbewust (kernwoorden: partnerschappen, bestuursakkoord, water, ruimte en economie)

Met het nieuwe Bestuursprogramma streeft het bestuur naar een daadkrachtige, eensgezinde en betrouwbare Unie van Waterschappen. Het Bestuursprogramma is leidend voor de koers maar 'het denken staat nooit stil'. Daarom is vaardigheid vereist in het tijdig reageren op veranderde omstandigheden of inzichten bij de waterschappen, de partners in het waterbeheer en bij burgers en bedrijven.

OVERZICHT 2017

Centraal in de werkzaamheden van het Uniebureau staat dus de uitvoering van het Bestuursprogramma. Ook het in 2011 getekende Bestuursakkoord water (BAW) en het in maart 2014 verschenen rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) bepalen nog een deel van de inzet van de Unie.

De Unie heeft ten aanzien van die uitvoering een initiërende en coördinerende taak. De uitdagingen om Nederland nu en in de toekomst droog te houden en voldoende schoon water beschikbaar te hebben, zijn niet gering.

2017 was het jaar waarin, samen met IPO en VNG een gezamenlijke investeringsagenda werd voorbereid, rond de thema's 'klimaat-adaptatie' (wateroverlast, hittestress), energietransitie en circulaire economie. Dit heeft geleid tot het document 'Naar een duurzaam Nederland'. De agenda bevat een fors pakket aan maatregelen en investeringen (jaarlijks 28 miljard euro). In april 2017 is dit gepresenteerd aan de nieuwe Kamerleden die na de verkiezingen van 2017 in de kamer waren geïnstalleerd. Ook tijdens de formatie werd aan voorzitters van de koepels de mogelijkheid geboden een toelichting te komen geven. Daar is vanzelfsprekend gebruik van gemaakt. Uit het regeerakkoord bleek vervolgens dat Nederland een streng klimaatbeleid gaat voeren. De gemeente, provincies en de waterschappen gaan daar dus een bijdrage aan leveren.

Eind augustus heeft een succesvolle bestuurlijke tweedaagse plaatsgevonden waar werd gesproken over koers, strategie en bestuurlijke dilemma's.

Begin november zijn de waterschappen, IPO en VNG in gesprek gegaan om in 100 dagen te komen tot een interbestuurlijk programma dat de basis gaat vormen voor afspraken tussen het kabinet en de andere

overheden over grote maatschappelijke thema's. De Unie zit bij 6 van de, voor de waterschappen meest relevante thema's aan tafel.

Eind 2017 heeft de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) haar conceptvoorstel gepresenteerd en in consultatie gegeven. De voorstellen hebben zowel betrekking op de watersysteemheffing, zuiveringsheffing als verontreinigingsheffing.

De aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft ook in 2017 veel inzet gevraagd. Na de bewustwording in 2016 is in 2017 de fase van verdieping gestart. Ter ondersteuning van het werken met de Omgevingswet wordt het Digitale Stelsel Omgevingswet ontwikkeld en daar heeft de Unie samen met de waterschappen ook een belangrijke bijdrage aan geleverd.

In 2017 bleek overigens dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2021. Voor de Unie en de waterschappen is dit echter geen reden om 'achter over te leunen'.

In relatie tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet is bijvoorbeeld het project waterschapsverordening opgestart en een daarop betrekking hebbend plan van aanpak vastgesteld.

Een kritisch maar realistisch rapport van het bureau ICT toetsing (BIC) is in 2017 verschenen en in de, op basis van dat rapport, samengestelde Taskforce Complexiteitsreductie, heeft de Unie geparticipeerd.

Voor de overige prestaties wordt verwezen naar de hieronder staande specifieke/concrete opsomming van een aantal resultaten per programma:

Moderne Overheid:

Speerpunten 2017:

- Onderzoek naar de houdbaarheid van het belastingstelsel van de waterschappen (watersysteem, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing);
- Het behouden van voldoende financiële ruimte is essentieel voor de waterschappen om blijvend te kunnen investeren in hun kerntaken. De inzet van de Unie in het kader van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Hof) is er daarom op gericht voldoende ruimte in het EMU-saldo te blijven houden. Daarnaast inzetten op het verder vergroten van inzicht in de ontwikkeling van de financiën van de waterschappen;
- De digitale ontwikkelingen die van invloed zijn op het werk van de waterschappen zijn talrijk en volgen elkaar in hoog tempo op (Digitaal Stelsel Omgevingswet, Digitaal 2017, doorontwikkeling Generieke digitale infrastructuur, Wet hergebruik overheidsinformatie etc. Hiervoor is veel inzet nodig van de waterschappen en de Unie;
- Realisatie van de ambities uit de in 2016, samen met de markt, opgestelde Marktvisie waterschappen. Het werken aan belangrijke projecten die Nederland mooier, duurzamer, sterker en veiliger maken;
- In navolging van de aanbevelingen van de OESO op het terrein van transparantie en verantwoording doorgaan met de ingezette professionalisering van de bedrijfsvergelijkingen: kwaliteitsverbetering data, open data en verdergaande samenwerking op dit terrein met de waterketenpartners, maximale participatie van de waterschappen en stakeholders;

Resultaten:

Aanpassing Belastingstel:

Als hiervoor reeds aangegeven is het concept rapport van de CAB in consultatie gegeven. Het Uniebestuur zal in de periode tot de zomer van 2018 zorgdragen voor besluitvorming.

Een toekomstbestending belastingstelsel biedt de waterschappen voldoende ondersteuning om uitdagingen al klimaatverandering, energietransitie en circulaire economie verder te brengen. Tevens worden bestaande knelpunten opgelost en kan noodzakelijk onderhoud worden gepleegd aan het stelsel.

De voorstellen staan op: <https://www.uvw.nl/commissie-aanpassing-belastingstelsel-presentatie-concept-eindrapport/>

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Behouden van voldoende ruimte om te blijven investeren

In 2017 is, samen met IPO en VNG, overleg gevoerd met het kabinet over de EMU-tekortnorm. Voor de waterschappen is het belangrijk te kunnen blijven investeren in tempo en volume dat voor de taakoplossing noodzakelijk is. Daarvoor is voldoende ruimte in het EMU saldo nodig. De lijn die gold voor 2017 is gecontinueerd en vanwege een demissionair kabinet was dat ook het hoogste haalbare.

In 2017 zijn de portefeuillehouders financiën een aantal keer bij elkaar geweest om te praten over financiële dossiers. Belangrijke onderwerpen waren aanpassing belastingstelsel en het vergroten van inzicht in de ontwikkeling van de financiën van de waterschappen.

Digitale ontwikkelingen

In 2017 heeft de Unie de nadere uitwerking van het Digikompas (de visie op dienstverlening van de waterschappen en de I-samenleving) gepresenteerd. Dit overzicht brengt in kaart waar de waterschappen de komende jaren voor aan de lat staan als het gaat om digitalisering. Het bleek dat de opgave omvangrijk en complex is en vanuit de CBCF is opdracht gegeven inzicht en overzicht te krijgen als het gaat om de stand zaken per waterschappen en als sector als geheel. Daartoe is samen met HWH een sectorscan opgeteld. De resultaten zijn in een zgn. I-warenesslunch aan bestuurders en directeuren gepresenteerd. In 2018 zal de Unie prioriteit geven aan afspraken om 'de basis op orde te brengen' en zullen (bestuurlijke) bijeenkomsten worden georganiseerd over dit thema.

Ambities Marktvisie

In 2016 is de marktvisie van de waterschappen genaamd: 'de waterschapsmarkt van de toekomst' gepresenteerd. In 2017 is een veelbelovende start gemaakt met het concreet maken van de afspraken die in de visie zijn neergelegd. Het gesprek tussen waterschappen en marktpartijen is goed op gang gekomen. Ook zijn bestuurlijke bijeenkomsten georganiseerd om het gesprek over de nadere invulling ook op bestuurlijk niveau meer op gang te brengen. Op de Markt en Innovatiedag 2017 heeft de Unie samen met HWBP nog een afsluitende bijeenkomst georganiseerd voor DB leden met als thema: van duurzaam denken naar duurzaam doen.

Professionalisering bedrijfsvergelijkingen

In december 2016 is de visie op bedrijfsvergelijkingen vastgesteld. Bedrijfsvergelijkingen willen waterschappen in staat stellen belangrijke aspecten van hun werk te verbeteren. In 2017 is bepaald dat inzet wordt gepleegd om de methodologie van de bedrijfsvergelijkingen, de gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid van de verzamelde gegevens te verbeteren.

Crisiskompas:

Het Uitvoeringsprogramma 'Samenwerken in crisisbeheersing' was in 2017 halverwege de looptijd. Daarom is besloten het programma te evalueren en waar nodig te optimaliseren. Na uitgebreide consultatie bij de waterschappen is de conclusie dat samenwerking veel heeft opgeleverd maar verder verbeterd kan worden. Crisiskompas is daar een invulling van. Dat bepaalt WAT de sector wil bereiken namelijk in 2020 vormen de waterschappen een (veer)krachtig partnerschap in crisisbeheersing. Zowel in voorbereiding als in feitelijke bestrijding. Dit wordt bereikt door vergaande samenwerking tussen waterschappen en door het aangaan van allianties met de belangrijke partners in de crisisbeheersing; de veiligheidsregio's

CAO en arbeidsvoorwaarden:

In 2017 zijn de voorbereidingen gestart om als sector op tijd klaar te zijn voor de Wet Normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). Deze wet maakt dat voor ambtenaren straks het private arbeidsrecht gaat gelden.

Helaas is het in 2017 niet gelukt om met de bonden een CAO akkoord te sluiten.

Rechtspositie bestuurders

De Unie vervult een faciliterende rol richting belangenverenigingen van bestuurders van Waterschappen.

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Waterbeleid

Speerpunten 2017:

- Waterkwaliteit verbeteren tegen een aanvaardbare prijs;
- Invulling geven aan de afspraken uit de Delta aanpak waterkwaliteit en zoetwater;
- Extra aandacht voor nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en geneesmiddelen;
- Voorbereiden derde generatie stroomgebiedbeheersplannen;
- Evaluatie mestbeleid (onderhandelingen met Europese commissie over 6^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn);
- Beoordelen business-case tuinders o.g.v. Hoofdlijnenakkoord waterzuivering glastuinbouw;
- Periodiek monitoren voortgang Deltaplan Agrarisch Waterbeheer;
- Aandacht voor 'vis gerelateerde onderwerpen'
- Aandacht voor watertekort en voorbereidingen treffen om waterbeschikbaarheid in beeld te brengen in 2018;
- Input leveren voor eerste Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie;
- Invloed uitoefenen op de inhoud van de Nationale Omgevingsvisie;
- Beheerplannen opstellen in relatie tot Europese verordening Invasieve exoten;
- Faciliteren (samen met Stowa) van beoordelingen nieuwe veiligheidssystematiek;
- Meedenken over programmering Hoogwaterbeschermingsprogramma 2018-2023;
- Uitvoering geven voorbereidingen voor 2^e planronde Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR);
- Samen met Stowa uitvoering geven aan de opgestelde Visie op Zorgplicht Waterkeringen;

Resultaten:

Waterkwaliteit

- Geparticipeerd in het kernteam Delta aanpak waterkwaliteit en zoetwater en invulling gegeven aan de acties voor de Unie uit de Delta aanpak.
- Actief geparticipeerd in de ketenaanpak geneesmiddelen.
- Bestuurlijk standpunt geformuleerd 'Waterschappen en medicijnresten'.
- LTO Nederland is gestimuleerd tot het tot uitvoer brengen van het Deltaprogramma Agrarische Waterbeheer en benutting POP-gelden daarvoor.
- Bijdrage geleverd aan verbeteracties landelijkmeetnet gewasbescherming
- Bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het verbod op professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw
- De discussie over afleiden, uniformeren en vaststellen nutriëntnormen gefaciliteerd
- Beleidslijn toepassing chemische stoffen voor waterkwaliteitsverbetering opgesteld
- Zienswijze opgesteld over het zesde Nitraat actieprogramma
- Gestart met het ontwikkelen van lozingenbeleid voor mestverwerkingsinstallaties
- Gestart met Evaluatie van de Kaderrichtlijn Water
- Bijdrage geleverd aan uitvoering bijenstrategie
- Bijdrage geleverd aan convenant vislood

Waterkwantiteit

- Geparticipeerd in het stimuleringsprogramma Ruimtelijke Adaptatie;
- Bijdrage geleverd aan Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- Bijdrage geleverd aan ontwikkeling van de Stresstest Light
- De gedragscode flora en faunawet geactualiseerd.
- Position paper bodemdaling opgesteld
- Plan van aanpak vitale bodems opgesteld
- Onderzoek naar mogelijke waterbodemsaneringen afgerond
- Actieve bijdrage geleverd aan het Deltacongres

Hoogwaterbescherming

- De waterschappen regelmatig bevraagd over de aanpak beoordeling keringen

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

- Bijdrage geleverd aan de discussie over de doorontwikkeling van het HWBP.
- Evaluatie kabels e leidingen afgerond
- Geadviseerd over de aanpassing beleidslijn grote rivieren
- Notitie opgesteld over compensatieplicht buitendijkse versterking
- Bij gedragen aan de discussie over de omzetting van veiligheidsnormen van de waterwet naar de omgevingswet
- Notitie Handelingsperspectief Hoge Gronden opgesteld

Muskus- en beverrattenbestrijding

- Tussen resultaten veldproef muskusratten gepresenteerd
- De discussie over volledige verwijdering van muskusratten is opgestart
- Samen met Stowa is het e-DNA project gestart
- De aanpak bevermanagement is verder uitgerold.

Wegen

De bestuurlijke verkenning over de overdracht van waterschapswegen naar gemeenten is nagenoeg afgerond

Innovatie en Internationaal

Speerpunten voor 2017:

- Innovatie agenderen in Unie-werkgroepen en -commissies. Overzicht bieden wat er loopt en innovatie en kansen agenderen.
- Ophalen wat de collectieve belemmeringen (juridisch, technisch, financieel en sociaal) bij de sector zijn, bijvoorbeeld beëindigen afvalstatus teruggewonnen grondstoffen en zoeken naar overlegstructuren waar deze belemmeringen geagendeerd moeten worden om ze opgelost te krijgen.
- Innovatiemarkt (samen met kennisinstellingen en bedrijfsleven) organiseren zodat waterschappen inzien wat er aan innovaties bij andere waterschappen loopt.
- Innovatieplatform bijeenkomsten organiseren zodat deze groep kan reflecteren op Uniebeleid en met elkaar kan spreken over rollen van het waterschap bij innovaties en sociale innovatie.
- Samenwerking waterketen met 50 regio's aanjagen en monitoren.
- Duurzaamheidsakkoorden en Green Deals afsluiten als middel om belemmeringen op te heffen en een vergezicht bieden om een duurzaamheidsstap te maken door met expertgroepen daar invulling aan te geven.
- Duurzaamheid van slibverwerking onderzoek, (door VVzB), begeleiden.
- Met SSW de externe financieringsmogelijkheden onderzoeken (H2020, Life, etc.)
- Internationaal leren. Een systeem uitrollen waarbij mondiaal naar bruikbare toegepaste innovaties wordt gezocht.
- Via het programma I&I beïnvloeden de waterschappen de Europese dossiers die van belang zijn voor een efficiënte en effectieve taakuitvoering. Dus invloed uitoefenen op Europees beleid door voor prioritaire dossiers standpunten te bepalen. (Via Europese koepels (EUWMA, Eureau, WSSTP, CEEP).
- Consequenties Omgevingswet, duurzame financiering, krimp, sociale verandering, etc. die op de waterschappen afkomen ('early warning system' / toekomst scenario's)
- Overzichten aan waterschappen aanbieden (150 'launching customer' projecten, 200 innovaties, 250 duurzame energie projecten)

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden.

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Resultaten:

Algemeen:

De investeringsagenda bevat 2 onderwerpen die voor dit programma van bijzonder belang zijn t.w. de circulaire economie en energie. Beide onderwerpen hebben een plaats gekregen in het regeerakkoord. Ook in de communicatiestrategie van de waterschappen zijn de thema's duurzaamheid, circulair en internationaal expliciet benoemd.

Innovatie

- Organisatie Markt- en innovatiedag op 27 november was een succes
- Via sociale innovatie en participatie worden bestuurders en ambtenaren gefaciliteerd om ervaringen uit te wisselen

Duurzaamheid-grondstoffen/circulaire economie/energie

- Grote sturende bijdrage aan transitieagenda's (die komende jaren het uitgangspunt vormen voor de ontwikkelingen op het gebied van circulaire economie.
- Versterking relatie Energie- en Grondstoffen Fabriek (EFGF) en Unie
- Een 'team energie' vormgegeven die er voor gaat zorgen dat waterschappen energie neutraal worden
- Energiedagen georganiseerd met 6 expertgroepen. Sharepoint ingericht voor kennisdeling energie met inmiddels 400 leden
- Samenwerking gezocht met andere koepels om de interbestuurlijke samenwerking vorm te geven vooral om de regionale aanpak stevig te verankeren in een nationaal programma.

Waterketen

- Waterketen-samenwerking loopt nog volgens plan (450 miljoen minder uitgeven in 2020)
- Meer samenwerking met de drinkwaterbedrijven door de (door de Unie ontwikkelde) 'kansenkaart waterketen'
- In 45 regio's zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten voor de periode 2016-2020
- Start gemaakt met gezamenlijke investeringsprogramma's
- Veel belasting ('tonnen') bespaart op basis van een door de Unie geïnitieerd advies Universiteit Utrecht inzake toepassing Euralcodes voor slib dat ontstaat na bijmenging van andere afvalstromen ten behoeve van extra vergisting op rwzi's

Internationaal

- Het 'merk' Dutch Water Authorities (DWA) sterk gepositioneerd. Waterschappen werken onder deze 'vlag' in het buitenland. Het succes is zo groot dat waterschappen vragen om meer centrale regie en een organisatievorm.
- DWA heeft 120 extra aanvragen om waterexpertise mogen ontvangen
- Er is een corporate story en film ontwikkeld en tevens een standaard-presentatie
- De Blue-Deal is vormgegeven waarbij in potentie in 5 jaar ongeveer 40 miljoen euro aan extra middelen kan worden tegemoet gezien
- De Intentieverklaring van de Blue-Deal is getekend tijdens de Amsterdam International Water Week door 3 ministeries en heeft veel media-aandacht gekregen.
- De Unie heeft er mede voor gezorgd dat oud Unie voorzitter Glas voorzitter van de Water Governance Initiative is geworden (onder de 'vlag' van The Organisation for Economic Co-operation and Development)
- In 2017 is ook de bevestiging gekomen van het feit dat de Unie als een soort vakdepartement serieus mee kan doen in de ambtelijke voorbereiding van een formele standpuntbepaling binnen de EU
- In Eureau verband zet de Unie de agenda op het gebied van overstorten, micro-pollutants en levert de Unie een waterschapper in de werkgroep die fosfaattoepassingsproblemen behandelt (en oplossingen bedenkt).

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Vereniging en Communicatie

Speerpunten 2017:

- Het goed en sterk positioneren van de waterschappen in Den Haag voor de Tweede Kamerverkiezingen en kabinetsformatie;
- Het goed en sterk positioneren van de bestuursleden van de Unie, met name rond de thema's uit de betreffende portefeuilles en het bestuursprogramma;
- Actualisatie communicatiestrategie start in 2016 met implementatie eind 2016/2017;
- Verbinding vanuit de Unie met het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) en de andere waterpartners rondom de aanpak van de zogeheten 'awareness gap' (OESO) via de sectorbrede publieksaanpak van 'Ons Water', met educatie door middel van de Stuurgroep Watereducatie en het netwerken met aardrijkskundedocenten alsmede via waterschappen.nl;
- Zichtbaarheid naar de leden: uitvoeren bestuursprogramma, bezoek Uniebestuur aan elk waterschap, verbinding met de bestuursdiensten;
- Nog meer media-aandacht (free publicity) genereren rond -zo mogelijk zelf gecreëerde- issues of nieuwsitems en een actieve benadering van het journalistieke netwerk. Dit in steeds nauwere samenwerking met de afdelingen communicatie van het ministerie van I&M, de koepels en waterpartners;
- Voorbereiden op de Waterschapsverkiezingen 2019, waarbij in ieder geval onderdeel is het oplossen van de grenzenproblematiek tussen waterschappen en opstellen Plan van Aanpak 2019.

Resultaten:

- Vanuit het programma is veel inzet gepleegd rond de kabinetsformatie en de voorbereidingen inzake de Investeringsagenda die in 2017 werd gemaakt en in de formatie de nodige aandacht kreeg.
- Er is een succesvolle waterschapsdag georganiseerd rond het thema 'wateroverlast'
- De nieuwe communicatiestrategie is vastgesteld met de nodige bestuurlijke bijeenkomsten rond deze strategie die in september zijn georganiseerd
- Binnen de nieuwe communicatiestrategie is ook gesproken over het blad 'Het Waterschap'; besloten is dat blad een nieuwe 'look en feel' zal krijgen in 2018 met een andere verschijningsfrequentie
- De voorbereidingen voor de waterschapsverkiezingen zijn in 2017 opgepakt en dat heeft geleid tot de vaststelling van een Plan van Aanpak
- De succesvolle digitale nieuwsbrief is in 2017 nieuw opgezet en zal rond februari 2018 voor het eerst verschijnen
- Er is een goedbezochte Bestuurdersdag georganiseerd met als gastheer waterschap Aa en Maas.
- van inzet richting de Tweede Kamerverkiezingen voor maart 2017. Een Investeringsagenda is in de maak.

Bestuurlijk-Juridische zaken

Speerpunten in 2017:

Participatie/lobby in wetgevingstrajecten met alle nazorg.

- Algemene aangelegenheden: Grondwet, Wet gemeenschappelijke regelingen, Algemene wet bestuursrecht, Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen, Algemene wet rijksbelastingen.
- Waterschapswet
- Fiscale Wetgeving: aanpassing belastingstelsel, modernisering verontreinigingsheffing en zuiveringsheffing, kwijtscheldingsbeleid en samenwerking met gemeenten op fiscaal gebied (BTW en VBP plicht)

Geparafeerd
voor waarmakingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

- Omgevingswetgeving: water (wijzigingen Waterwet): de werkzaamheden die daar onder vallen hebben betrekking op ruimte (AMvB Ruimte), milieu (nieuwe AMvB's, ontwikkelingen omgevingsdiensten, natuur (nieuwe Natuurwetgeving), bodem, Omgevingswet, service verlenen (zo mogelijk met juristen van waterschappen)
- Organiseren van BJ-Netwerkdagen en fiscale Netwerkdagen; gerechtelijke procedures voeren dan wel waterschappen hierbij ondersteuning bieden; schrijven van artikelen voor het blad 'Het Waterschap' en juridisch vaktijdschriften.

Resultaten:

- Ook in 2017 is weer veel inzet is gepleegd op de (implementatie van de) Omgevingswet waarbij BJZ een belangrijke (coördinerende) rol vervulde; lobby/consultatie AMvB's, Invoeringswet en Aanvullingswet-ten en meewerken totstandkoming Invoeringsregeling.
- Inzet gepleegd t.b.v. de implementatie van privacywetgeving
- Ondersteuning waterschappen t.b.v. (procedures) auteursrechten
- Nieuwe statuten voor de Unie zijn gemaakt en geformaliseerd
- Samen met het programma Waterbeleid is gewerkt aan een nieuwe gedragscode Flora- en faunawet;
- Naar aanleiding van de aanbevelingen uit het OESO-rapport en toekomstige ontwikkelingen is vanuit BJZ ondersteuning geleverd aan de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) die een mogelijke aanpassing van het huidige belastingstelsel onderzoekt;
- Er is een 3-tal succesvolle netwerkdagen georganiseerd;
- Plan van Aanpak handreiking Waterschapsverordening is gemaakt en vastgesteld.
- Plan van Aanpak modelprojectbesluit is gemaakt en vastgesteld.
- Vanuit BJZ is een bijdrage geleverd aan artikel in diverse tijdschriften (waaronder Het Waterschap) en aan de totstandkoming van de Wegwijzer Van Waterwet naar Omgevingswet (verschijnt medio maart 2018)

Bedrijfsvoering:

Speerpunten in 2017:

- Het afronden van een 'upgrade' van het gebouw en verhogen ruimte-efficiency gebouw Unie;
- Het in nauw overleg met de leden nadenken over de toekomst van het gebouw
- Het optimaal benutten van de mogelijkheden van Microsoft Office 365;
- Ondersteuning bieden aan de Unie als lerende organisatie;
- Huurders binnen halen teneinde inkomsten te genereren;
- E-HRM 'tools' implementeren;
- Zorg dragen voor inkomsten via (nieuwe) huurders;
- Contractenbeheer

Resultaten:

- De upgrade van het gebouw heeft een nieuw tapijt, nieuwe zonwering en in sommige ruimtes een betere akoestiek opgeleverd
- Met een bestuurlijke klankbordgroep is gediscussieerd en besloten over de toekomst van het gebouw (situatie blijft zoals die is)
- Een grote huurder (van de 4^e verdieping) heeft voor 5 jaar het huurcontract verlengd
- Het nieuwe E-HRM systeem werd in 2017 operationeel
- In 2017 is ook een pilot gestart rond de werkplek 2.0 (rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen)
- Samen met de medewerkers vanuit alle programma's is een Bedrijfsvoeringvisie opgesteld (veel gaat goed maar wat kan beter). Met name inkoop en duurzaamheid zal meer aandacht krijgen
- Het gebouw heeft ook aan de buitenkant weer een frissere uitstraling gekregen vanwege een intensieve gevelreiniging

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

FINANCIEN

Als uitgaven en inkomsten afgezet worden tegenover het beschikbare budget voor 2017 is er een positief saldo zijnde € 109,104,-

Belangrijk is te vermelden dat een deel (€ 234.000,-) het door de leden betaalde deel is dat betrekking heeft op het niet groter laten worden van het liquiditeitstekort (compensatie financieringstekort). En het is exclusief een onttrekking bestemmingsreserve 2016 (€ 308.000,-).

Na voorstel resultaatbestemming ter hoogte van € 190.000,- kan het dan resterende bedrag zijnde € 225.821,- euro worden toegevoegd aan de Algemene Reserve hetgeen betekent dat het vermogen weer iets positiever is zijnde € 458.000,- ;dus is de financiële continuïteit (weerbaarheid) goed, in verband met een stabiele jaarlijkse contributiebijdrage van de leden-waterschappen. In tabel:

Onttrekken bestemmingsreserve 2016		
NWB-impuls voor DWA	58.000	
Grondstoffenfabriek	50.000	
Upgrade gebouw	200.000	
		308.000
Exploitatieresultaat (inclusief compensatie financieringstekort zijnde € 234.000; verdeeld over alle waterschappen)		109.105
	109.105 PLUS 308.000	417.104
Dotatie bestemmingsreserve 2017		
Digitalisering 'Het Waterschap'	30.000	
Investering Climate Adaptation	100.000	
Sectorscan digitalisering (follow-up)	60.000	
Restant ontvangst WaterGovernance Centre	1.283	
		-191.283
Dotatie aan Algemene Reserve	417.104 MINUS 191.283	225.821

Het feit dat een positief resultaat is gehaald heeft te maken met werkzaamheden die niet hoefden te worden uitbesteed maar door de Unie zelf konden worden opgepakt (in samenwerking met de waterschappen, wat meer terug ontvangen salarissen dan geraamd, wat meer huurinkomsten dan begroot en tot slot een wat hogere btw compensatie.

INVESTERINGEN

In 2018 zal samen met een vertegenwoordiging vanuit de medewerkers de upgrade van het gebouw worden afgerond. Dan kan gedacht worden aan vervanging meubilair in vergaderzalen en zal doorgedaan worden met het inrichten van Arbo-technisch verantwoorde werkplekken. Daarnaast zal geïnvesteerd worden op ICT gebied op basis van de pilot (en visie) rond werkplek 2.0. Tot slot zal de digitale omgeving bij de receptie worden aangepakt mede in relatie tot de bezoekersregistratie.

FINANCIERING

In 2017 is de lening met hypothecaire zekerheid gewijzigd in een lening met garantie op basis van besluitvorming 2016.

ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

n.v.t.

RISICOMANAGEMENT/INTERNE BEHEERSING

De programma's werden aangestuurd door programmaleiders. Drie keer per jaar rapporteerden zij formeel over de voortgang van werkzaamheden aan de directeur. Wekelijks waren er bilaterale gesprekken tussen de directie en programmaleiders over ontwikkelingen die van invloed zijn op de prestaties. De administratieve organisatie, met daarin begrepen maatregelen van interne beheersing, vormt een belangrijk en onmisbaar instrument om een betrouwbare en toereikende informatievoorziening te verkrijgen. Dit is van belang voor elk niveau in de organisatie ter ondersteuning en sturing van het interne beheer en het interne toezicht. Er is in het kader van de interne beheersing voldoende scheiding van bevoegdheden. Een en ander is vastgelegd in het Handboek Financiën. Deze wordt ook voortdurend aangepast na eventuele opmerkingen van de accountant. Na de laatste interim controle was dit overigens niet nodig. Risico's inzake de huurinkomsten zijn er omdat het contract met de huurder 'Aan de Slag met de Omgevingswet' per 1 september 2018 is opgezegd. Zij verhuizen naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken omdat na de formatie daar 'de Omgevingswet' is ondergebracht. Dat betekent dat dus gezocht zal worden naar een nieuwe huurder. Daarvoor is een makelaar ingeschakeld. Er zijn geen bijzondere risico's die een belemmering zouden kunnen vormen voor het functioneren van de Unie van Waterschappen op korte en lange termijn. De continue werking van de ICT systemen is voldoende gewaarborgd. Er zijn geen liquiditeitsproblemen, mede vanwege het krediet van 2 miljoen euro (hoefde overigens nog niet te worden benut). Het liquiditeitstekort loopt niet verder op omdat het 'gat' tussen aflossing en afschrijving door de leden wordt gecompenseerd. Tot slot kan worden gemeld dat zich in het verslagjaar geen bijzonder risico's en onzekerheden hebben voorgedaan.

VOORUITBLIK 2018

Het bestuur van de Unie van Waterschappen heeft in 2016 het Bestuursprogramma 2016-2018 opgesteld. Voor het komende jaar wordt dat dus ook weer de leidraad voor de koers van de Unie van Waterschappen. Het bestuur richt zich met dit programma op koers en strategie. Het bestuur zal zich nog meer gaan presenteren als een spelverdeler en een zichtbaar en beschikbaar aanspreekpunt. Inhoudelijk zullen de kernpunten zoals die reeds in eerdere Bestuursprogramma's werden genoemd nog immer opgeld doen. Dus vanzelfsprekend aandacht voor waterveiligheid, schoon water, wateroverlast en droogte, de zogenoemde internationale opgave en de thema's duurzaamheid en energie.

De Unie wil nationaal en internationaal leidend zijn in de strategische discussie over regionaal waterbeheer, met als doel 'duurzaam waterbeheer'. De Unie zal nauw samenwerken met de waterschappen om dat doel te bereiken. Het versterken van de band met de leden blijft ook in 2018 een belangrijke prioriteit. De beoogde doelmatigheidswinst uit het Bestuursakkoord Water betekent een bundeling van krachten, waarbij de Unie de afspraken faciliteert, ondersteunt, communiceert en monitort.

Gezamenlijk met de IPO en VNG maken de waterschappen in 2018 afspraken over maatschappelijke vraagstukken. Belangrijk is natuurlijk de Klimaatverandering en juist die vraagt samenwerking. Een duurzame transitie is noodzakelijk om Nederland welvarend en leefbaar te houden en om die reden is een investeringsagenda opgesteld die in 2018 centraal zal staan.

Vanwege de bestuurlijke wens om anders te communiceren is in 2017 de herijking van de communicatiestrategie afgerond. Dit zal zijn uitwerking krijgen in 2018 en in 2018 zal nog beter het debat worden opgezocht en zal actief gecommuniceerd worden over de rol van de waterschappen bij maatschappelijke opgaven. De werkzaamheden rond de Omgevingswet vergeten veel aandacht en dit geldt voor verschillende gebieden t.w. HRM, juridische zaken, communicatie en bedrijfscultuur. De waterschapsverordening is één van de omgevingsdocumenten en een handleiding t.b.v. de waterschappen zal waarschijnlijk eind 2018 kunnen worden opgeleverd. Reeds 2 jaar wordt intensief gewerkt aan de aanpassing van het Belastingstelsel. Het in 2017 opgeleverde concept-resultaat zal in 2018, na een intensieve consultatie, voor besluitvorming worden voorgelegd. Vanzelfsprekend staat 2018 ook nadrukkelijk in het teken van de voorbereidingen rond de waterschapsverkiezingen in 2019.

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Financiële positie

Hierna een overzicht van de financiële positie per 31 december 2017,
Dit overzicht richt zich in het bijzonder op de middelen die beschikbaar zijn voor de financiering van het werkkapitaal.
De gegevens zijn ontleend aan de balans per 31 december 2017.

	2017	2016	Mutatie 2017
Middelen op lange termijn			
Eigen vermogen	827.232	718.128	109.103
Voorzieningen	179.388	126.731	52.657
Langlopende schulden	5.772.738	6.013.269	-240.531
	6.779.358	6.858.128	-78.771
Vastgelegd op lange termijn			
Vaste activa	8.748.619	8.812.553	-63.934
	-1.969.261	-1.954.425	-14.837
Netto werkkapitaal			
	881.862	724.189	157.673
Middelen op korte termijn			
Schulden in verband met financieringsprojecten	1.366.771	1.566.745	-199.974
Schulden aan leveranciers	453.427	413.931	39.496
Schulden inzake belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen	2.791.034	2.265.539	525.497
Overige schulden en overlopende passiva	5.493.094	4.970.404	522.692
	3.523.833	3.015.979	507.856
Beschikbaar			
	950.570	350.515	600.054
Aangewend voor			
Vorderingen	2.573.262	2.665.465	-92.203
Liquide middelen	3.523.832	3.005.990	517.842
			Geparafeerd
			07 APR 2018
			Alfa Accountants B.V.

Balans per 31 december 2017
voor resultaatbestemming

2017

2016

ACTIVA

A. VASTE ACTIVA

I. Materiële vaste activa

1. Gebouwen	€ 8.535.514	€ 8.627.757
2. Inventaris	€ 157.596	€ 141.726
3. Hardware	€ 41.996	€ 27.501
4. Software	€ 202	€ 454
5. Verbouwingen	€ 13.311	€ 15.115
	€ 8.748.619	€ 8.812.553

B. VLOTTENDE ACTIVA

I. Vorderingen	€ 432.501	€ 193.337
II. Overige vorderingen en overlopende activa	€ 518.069	€ 157.178
III. Liquide middelen	€ 2.573.262	€ 2.665.465
	€ 3.523.832	€ 3.015.980

Totaal activa	€ 12.272.451	€ 11.828.533
----------------------	---------------------	---------------------

PASSIVA

C. EIGEN VERMOGEN

I. Bestemmingsreserve	€ 484.572	€ -
II. Overige reserve	€ 233.556	€ 169.857
III. Exploitatiesaldo	€ 109.104	€ 887.985
	€ 827.232	€ 718.128

D. VOORZIENINGEN

I. Pensioenen	€ 22.257	€ 24.525
III. Personele verplichtingen	€ 157.131	€ 102.206
	€ 179.388	€ 126.731

E. LANGLOPENDE SCHULDEN

I. Langlopende geldlening	€ 5.772.738	€ 6.013.269
---------------------------	-------------	-------------

F. KORTLOPENDE SCHULDEN

I. Financieringsprojecten	€ 881.862	€ 724.189
II. Crediteuren	€ 1.366.771	€ 1.566.745
III. Belastingen, premies sociale verzekeringen	€ 453.427	€ 413.931
V. Overige schulden en overlopende passiva	€ 2.791.034	€ 2.265.539
	€ 5.493.094	€ 4.970.404

Totaal passiva	€ 12.272.451	€ 11.828.533
-----------------------	---------------------	---------------------

Staat van baten en lasten 2017	Werkelijke cijfers 2017	Begroting 2017	Werkelijke cijfers 2016
---------------------------------------	--	---------------------------	--

A. Baten

I. Contributies	9.104.534	9.104.534	8.996.243
II. Verhuur	336.138	296.000	279.177
III. Programma's	217.206	220.000	227.534
IV. Overige baten	4.766.265	10.000	1.200.732
Totaal	€ 14.424.143	€ 9.630.534	€ 10.703.686

B. Lasten

I. Projectkosten programma's en directie	7.265.373	2.848.500	3.100.672
II. Personeelskosten	5.459.004	5.256.673	5.283.648
III. Huisvestingskosten	546.148	357.750	388.293
IV. Algemene kosten	454.098	478.500	452.702
V. Kosten diensten	215.035	156.500	161.559
VI. Afschrijvingen vaste activa	161.006	207.243	160.572
VII. Onvoorzien	24.715	50.000	8.330
Totale bedrijfslasten	€ 14.125.379	€ 9.355.166	€ 9.555.776
Resultaat voor financiële baten en lasten	€ 298.764	€ 275.368	€ 1.147.911

C. Financiële baten en lasten

I. Rentebaten	5.613	10.000	12.113
II. Rentelasten	197.541	257.368	273.352
III. Overige baten en lasten	2.268-	-	1.314-
Saldo financiële baten en lasten	€ 189.659-	€ 247.368-	€ 259.925-
Resultaat voor resultaatbestemming	€ 109.104	€ 28.000	€ 887.985

Voorstel resultaatbestemming

Onttrekking/toevoeging bestemmingsreserve NWB-impuls DWA	58.000-	-	58.000
Onttrekking/toevoeging bestemmingsreserve Grondstoffenfabriek	50.000-	-	50.000
Onttrekking/toevoeging bestemmingsreserve Upgrade gebouw	200.000-	-	300.000
Onttrekking/toevoeging bestemmingsfonds WGC gelden	1.283	-	76.572
Toevoeging bestemmingsreserve Digitalisering 'Het Waterschap'	30.000	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Investering Climate Adaptation	100.000	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Digitalisering	60.000	-	-
Totaal resultaatbestemming	€ 116.717-	€ -	€ 484.572
Dotatie/Onttrekking overige reserve	€ 225.821	€ 28.000	€ 403.413

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Kasstroomoverzicht 2017

		2017	2016
	EUR	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat voor financiële baten en lasten		301.032	1.149.225
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Afschrijvingen op materiële vaste activa	161.006		160.572
Onttrekking voorzieningen	-2.268		-44.951
Dotatie/vrijval voorzieningen	54.925		5.820
		213.662	121.441
<i>Verandering in werkkapitaal:</i>			
Vorderingen	-600.054		468.108
Kortlopende schulden (exclusief financieringsprojecten)	365.019		153.015
		-235.035	621.122
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		279.659	1.891.788
Ontvangen rente	5.613		12.113
Betaalde rente	-197.541		-273.352
		-191.927	-261.239
Kasstroom uit operationele activiteiten		87.732	1.630.549
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa		-97.071	-34.466
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Afname financieringsprojecten	157.673		-350.277
Aflossing langlopende schulden	-240.531		-353.722
		-82.858	-703.999
Toename/ (afname) geldmiddelen		-92.197	892.084
Mutatie geldmiddelen			
Toename/(afname) geldmiddelen		2.665.465	1.773.385
		-92.203	892.080
Geldmiddelen per 31 december 2017		2.573.262	2.665.465

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Toelichting op de jaarrekening

Algemene toelichting

De Unie van Waterschappen, gevestigd te Den Haag, is de vereniging van alle waterschappen in Nederland en is de werkgeversorganisatie van ongeveer 11.000 waterschapsmedewerkers bij 21 waterschappen.

De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het regionale waterbeheer. Unie van Waterschappen is feitelijk en statutair gevestigd op Koningskade 40, 2596 AA te Den Haag, en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40407706.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de Unie zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Unie van Waterschappen zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van of de moedermaatschappij van Unie van Waterschappen en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven. De jaarrekening is opgesteld in €.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht van het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de baten zijn gederfd dan wel het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Onderhoudskosten worden als last in de staat van baten en lasten verwerkt in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa is per balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig is aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerst verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vordering.

De vorderingen hebben een looptijd van maximaal één jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

Voorzieningen

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Wanneer de reeds betaalde premiebedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief voor zover sprake zal zijn van de terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde.

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Wanneer de reeds betaalde premiebedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief voor zover sprake zal zijn van de terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde.

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Ultimo boekjaar waren er voor de vereniging geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betalingen van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Schulden zijn gerangschikt onder de kortlopende schulden als deze binnen 12 maanden na balansdatum kunnen worden opgeëist en onder de langlopende schulden als dit niet het geval is.

Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord.

De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

A. VASTE ACTIVA

I. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

	Boekwaarde per 01-01-17	Investing 2017	Afschrijving 2017	Boekwaarde per 31-12-17
1. Gebouwen en terreinen	8.627.757	-	-92.243	8.535.514
2. Inventaris	141.726	59.390	-43.520	157.596
3. Hardware	27.501	37.682	-23.186	41.996
4. Software	454	-	-252	202
5. Verbouwingen	15.115	-	-1.804	13.311
Totaal	€ 8.812.553	€ 97.071	€ 161.006-	€ 8.748.619

Toelichting Materiële vaste activa:

	Aanschafwaarde	Cumulatieve afschrijvingen	Cumulatieve waardevermindering	Boekwaarde per 31-12-17
Gebouwen en terreinen	13.435.754	2.130.909	2.769.331	8.535.514
Inventaris	1.157.657	1.000.061	-	157.596
Hardware	354.161	312.165	-	41.996
Software	201.980	201.778	-	202
Verbouwingen	18.038	4.727	-	13.311

De verwachte economische levensduur voor gebouwen bedraagt 50 jaren. Op grond wordt niet afgeschreven.

De verwachte economische levensduur voor de overige inventaris bedraagt 7 jaren. Percentage van 14,29%

De verwachte economische levensduur voor hardware en software bedraagt 3 jaren. Percentage van 33,33%

De verwachte economische levensduur voor verbouwingen bedraagt 10 jaren. Percentage van 10%

B. VLOTTENDE ACTIVA

I. Vorderingen

Deze post is als volgt te specificeren:

	Per 31-12-2017	Per 31-12-2016
Waterschappen	16.034	17.974
Derden	416.467	175.362
	432.501	193.337
Af: Voorziening voor oninbaarheid	-	-
Totaal	€ 432.501	€ 193.337

II. Overige vorderingen en overlopende activa

	Per 31-12-2017	Per 31-12-2016
Vooruitbetaalde en nog te ontvangen posten	287.874	108.466
Nog te factureren posten	25.000	42.839
Omzetbelasting	205.195	5.873
Totaal	€ 518.069	€ 157.178

III. Liquide middelen.

	Per 31-12-2017	Per 31-12-2016
Nederlandse Waterschapsbank N.V., betaalrekeningen	522.836	114.199
ING	205.187	258.340
Kas	240	917
Totaal	€ 728.263	€ 665.465

In 2016 is de bestedingsruimte bij de Nederlandse Waterschapsbank vergroot naar €2.000.000 credit.

PASSIVA

C. Eigen vermogen

I. Bestemmingsreserve

Het verloop van de bestemmingsreserve kan als volgt worden weergegeven:

	Stand per 1-1-2017	Bij	Af	Stand per 31-12-2017
NWB Impuls DWA	-	58.000	-	58.000
Grondstoffenfabriek	-	50.000	-	50.000
Upgrade gebouw	-	300.000	-	300.000
WGC gelden	-	76.572	-	76.572
	€ -	€ 484.572	€ -	€ 484.572

II. Overige reserve

Het verloop van het verenigingsvermogen kan als volgt worden weergegeven:

	Stand per 1-1-2017	Bij	Af	Stand per 31-12-2017
Saldo aanvang boekjaar	169.857-	-	-	169.857-
Resultaat vorig boekjaar	-	403.413	-	403.413
	€ 169.857-	€ 403.413	€ -	€ 233.556

III. Exploitatiesaldo

Het verloop van de exploitatiesaldo kan als volgt worden weergegeven:

	Stand per 1-1-2017	Bij	Af	Stand per 31-12-2017
Resultaat vorig boekjaar	887.985	-	887.985-	-
Resultaat huidig boekjaar	-	109.104	-	109.104
	€ 887.985	€ 109.104	€ 887.985-	€ 109.104

D. VOORZIENINGEN

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	Stand per 1-1-2017	Bij Toevoegingen	Af Vrijval	Af Onttrekkingen	Stand per 31-12-2017
1. Pensioenen	24.525	-	-	2.268-	22.257
2. Voorziening WW	-	52.253	-	-	52.253
3. Jubilea voorziening	102.206	2.672	-	-	104.878
	€ 126.731	€ 54.925	€ -	€ 2.268-	€ 179.388

Pensioenen betreft een pensioenvoorziening in eigen beheer van één oud-medewerker.

De voorziening WW betreft de voorziening in het kader van het eigenrisicodragerschap voor de Werkloosheidswet; de vereniging betaalt de kosten van WW-uitkering van werkloos geworden (ex)werknemers.

De jubilea voorziening betreft de voorziening voor jubileumuitkeringen aan de medewerkers.

Bij de berekening van de voorziening is rekening gehouden met een vertrekkans van de medewerkers.

De Pensioenvoorziening en de jubileavoorziening dienen in overwegende mate als langlopend te worden beschouwd.

De voorziening WW zal binnen een jaar worden benut.

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

E. LANGLOPENDE SCHULDEN

I. Langlopende leningen

Per 31 december 2017 zijn de volgende langlopende leningen aanwezig:

	Per 31-12-2016	Aflossingsverplichting komend boekjaar	Stand per 31-12-2017
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	6.013.269	240.531	5.772.738
Totaal	€ 6.013.269	€ 240.531	€ 5.772.738

Betreft een in 2017 afgesloten geldlening onder voorwaarde van borgstelling waterschappen voor een bedrag van €6.013.269

De rente over deze lening bedraagt 2,75% en is vastgesteld tot en met 2 mei 2042.

De gebouwen en terreinen dienen als zekerheid voor deze lening. De jaarlijkse aflossing bedraagt €240.531. Deze aflossing gaat in op 2 mei 2018.

F. KORTLOPENDE SCHULDEN

I. Financieringsprojecten

Deze post is als volgt te specificeren:

	Per 31-12-2017	Per 31-12-2016
Financieringsprojecten	881.862	724.189
Totaal	€ 881.862	€ 724.189

Deze post is per ultimo 2017 als volgt te specificeren:

	Bestede kosten	Gefactureerde termijnen	Saldo per 31-12-17
Bever- Muskusratten	13.756.390	13.978.611	222.221
Gezamenlijke communicatie	900.722	1.044.303	143.581
Project SamenWAW	20.007	130.707	110.700
Diwanet	67.718	175.223	107.505
Aanpassing Belastingstelsel	199.554	246.824	47.270
Innovatieplatform Unie	50.000	90.164	40.164
Databeheer bedrijfsvergelijkingen	146.160	180.000	33.840
Ziektekostenverzekering	41.234	75.000	33.766
Glami	307.150	333.435	26.285
VROM DGM Klimaataccord	94.840	117.216	22.376
Omgevingswet	920.001	941.263	21.262
Bouwbestekken	229.837	250.793	20.957
Fuwater	80.030	94.671	14.642
Arbeidscommunicatie	45.370	60.000	14.630
EUWMA	52.178	63.613	11.435
XBRL-EMU	26.537	34.231	7.694
Regionale Uitvoeringsdiensten	26.691	30.222	3.531
Nationale Ombudsman	153.011	153.012	1
WOZ-compensatie	71.361	71.362	1
Implementatie IKB	67.032	67.032	-
Veiligheid Nederland in Kaart	4.412.798	4.412.798	-
Nederland van Boven	59.500	59.500	-
Stimuleringsbudget Emissiebeperking Glastuinbouw	685.000	685.000	-
Waarderingskamer	6.870.441	6.870.441	-
VNG Zuid Afrika	85.981	85.981	-
Project duurzaam inkopen	342.507	342.507	-
	€ 29.712.048	€ 30.593.910	€ 881.862

II. Crediteuren

Deze post is als volgt te specificeren:

Derden
Waterschappen
Totaal

Per 31-12-2017	Geparafiseerd voor waarmerkingsdoeleinden 31-12-2016
622.407	992.893
744.364	573.852
€ 1.366.771	€ 1.566.745

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

III. Belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen

Deze post is als volgt te specificeren:

	Per 31-12-2017	Per 31-12-2016
Loonheffing	374.802	349.735
Pensioenpremies	78.625	64.196
Totaal	€ 453.427	€ 413.931

V. Overige schulden en overlopende passiva

Deze post is als volgt te specificeren:

	Per 31-12-2017	Per 31-12-2016
Te betalen project- en overige kosten	1.082.349	797.574
Te betalen advieskosten	27.500	27.500
Te betalen energiekosten	7.250	6.874
Vooruitgefactureerde bedragen	-	12.742
Vooruitontvangen bedragen	1.576.562	1.348.383
Vooruitontvangen huur	-	-
Reservering vakantiedagen	105.394	82.152
Variabele beloning conform CAO	-8.021	-9.685
Totaal	€ 2.791.034	€ 2.265.539

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De verplichtingen uit hoofde van met derden aangegane leaseovereenkomsten van bedrijfsauto, kopieerapparatuur, koffieapparaten en schoonmaak bedragen in totaal € 245,602,18

Hiervan vervalt na 1 jaar € 109,435,77 en het overige binnen 5 jaar.

	verloopt binnen 1 jaar	verloopt binnen 1 tot 5 jaar
Leaseauto	8.798	13.198
Kopieerapparatuur	33.686	117.902
Koffieapparaten	32.628	38.066
Schoonmaak	34.323	-
	109.436	169.166

Voorstel resultaatbestemming

Wij stellen voor de resultaten aan de navolgende reserves te onttrekken/bestemmen:

Exploitatieresultaat		109.104
Ontrekken bestemmingsreserve 2016		308.000
NWB-Impuls voor DWA	58.000	
Grondstoffenfabriek	50.000	
Upgrade gebouw	200.000	
		417.104
Dotatie bestemmingsreserve 2017		-191.283
Modernisering 'Het Waterschap'	30.000	
Investering Climate Adaptation	100.000	
Digitalisering	60.000	
WGC ontvangst 2017	1.283	
Dotatie aan overige reserve		225.821

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	Werkelijke cijfers 2017	Begroting 2017	Werkelijke cijfers 2016
---	-------------------------	----------------	-------------------------

A. Baten

Opbrengst overige publicaties	217.206	220.000	227.534
<u>III. Programma's</u>	€ 217.206	€ 220.000	€ 227.534
Overige opbrengsten	490.276	10.000	405.206
Subsidie Omgevingswet	3.749.970	-	-
Subsidie C locaties	357.277	-	733.901
Subsidie Smart Polder	19.941	-	49.000
Subsidie Green Deal	96.040	-	12.625
Subsidie VNG Kingfisher II RVO	6.621	-	-
Subsidie NWB Kingfisher	46.140	-	-
<u>IV. Overige baten</u>	€ 4.766.265	€ 10.000	€ 1.200.732

B. Lasten

Moderne Overheid	724.308	724.000	582.967
Vereniging en Communicatie	647.418	628.500	594.018
Innovatie en Internationaal	1.037.986	879.000	652.208
Waterbeleid	225.323	277.000	179.903
BJZ	51.671	50.000	60.760
Directie	302.679	290.000	235.291
Kosten subsidie Omgevingswet	3.749.970	-	-
Kosten subsidie C locaties	357.277	-	733.901
Kosten subsidie Smart Polder	19.941	-	49.000
Kosten subsidie Green Deal	96.040	-	12.625
Kosten subsidie VNG Kingfisher II RVO	6.621	-	-
Kosten subsidie NWB Kingfisher	46.140	-	-
<u>I. Projectkosten programma's</u>	€ 7.265.373	€ 2.848.500	€ 3.100.672
Salariskosten	4.621.546	4.479.916	4.439.290
Pensioenlasten	658.670	696.676	551.944
Uitzendkrachten	143.271	140.000	216.888
Sociale lasten	469.979	374.791	436.394
Wervingskosten	3.635	1.000	1.111
Overige personeelskosten	109.595	83.710	107.190
Opleidingskosten	77.908	109.799	87.622
Reis- en verblijfskosten	145.075	140.000	134.617
Terug ontvangen salarissen	822.928	769.219	658.273
Dotatie/ Onttrekking voorziening personele verplichtingen	52.253	-	33.135
<u>II. Personeelskosten</u>	€ 5.459.004	€ 5.256.673	€ 5.283.648
Bezoldiging bestuurders	€ 172.562		€ 157.727
Gemiddeld aantal fte	51,7		51,7
Moderne Overheid	9,4		9,4
Vereniging en Communicatie	6,4		6,4
Innovatie en Internationaal	6,9		6,9
Waterbeleid	7,7		7,7
BJZ	4,0		4,0
Bedrijfsvoering	14,3		14,3
Algemeen Directeur	1,0		1,0
Directeur (gedetacheerd)	1,0		1,0
Strategisch Beleidsadviseur	1,0		1,0

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	Werkelijke cijfers 2017	Begroting 2017	Werkelijke cijfers 2016
Schoonmaak	84.616	85.250	91.639
Energie	82.975	75.500	97.377
Onderhoud gebouw	92.370	100.000	117.637
Belastingen	31.747	32.000	31.684
Kantoor Brussel	29.454	45.000	32.006
Beveiliging gebouw	19.800	20.000	16.425
Overige huisvestingskosten	205.187	-	1.526
<u>III. Huisvestingskosten</u>	<u>€ 546.148</u>	<u>€ 357.750</u>	<u>€ 388.293</u>
Leaseauto	8.560	-	5.160
Kantoorkosten	186.425	196.000	187.704
Telefoonkosten	93.265	105.000	85.656
Accountants- en advieskosten	79.301	75.000	75.949
Documentatie	29.191	40.000	34.605
Portokosten / drukwerk	27.527	37.500	31.154
Contributies en abonnementen	1.406	-	1.401
Verzekeringen	28.423	25.000	31.072
<u>IV. Algemene kosten</u>	<u>€ 454.098</u>	<u>€ 478.500</u>	<u>€ 452.702</u>
Restaurant	134.779	96.500	102.332
Receptie	70.506	50.000	49.701
Lasten verhuur	9.750	10.000	9.527
<u>VI. Kosten diensten</u>	<u>€ 215.035</u>	<u>€ 156.500</u>	<u>€ 161.559</u>
Afschrijvingslasten gebouwen	92.243	92.243	92.243
Afschrijvingslasten hardware	23.186	35.000	20.348
Afschrijvingslasten software	252	5.000	539
Afschrijvingslasten overige inventaris	43.520	40.000	45.638
Afschrijvingslasten nieuwe investeringen	1.804	35.000	1.804
<u>VII. Afschrijvingen vaste activa</u>	<u>€ 161.006</u>	<u>€ 207.243</u>	<u>€ 160.572</u>
Onvoorzien	24.715	50.000	8.330
<u>VIII. Onvoorzien</u>	<u>€ 24.715</u>	<u>€ 50.000</u>	<u>€ 8.330</u>
C. Financiële baten en lasten			
Rente betaalrekeningen	5.613	€ 10.000	12.113
<u>I. Rentebaten</u>	<u>€ 5.613</u>	<u>€ 10.000</u>	<u>€ 12.113</u>
Rente hypothecaire lening	196.747	257.368	272.507
Financiële lasten	794		845
<u>II. Rentelasten</u>	<u>€ 197.541</u>	<u>€ 257.368</u>	<u>€ 273.352</u>
Onttrekking pensioenvoorziening	2.268-	-	1.314-
<u>III. Overige lasten</u>	<u>€ 2.268-</u>	<u>€ -</u>	<u>€ 1.314-</u>

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Resultaten

De gegevens zijn ontleend aan de staat van baten en lasten.
Bedragen in EURO 1.000.

Omschrijving	Werkelijk 2017	Begroting 2017	Overschrijding 2017	Toelichting op de verschillen versus begroting 2017
I. Contributies	9.105	9.105	-	0,00%
II. Verhuur	336	296	40	13,56%
III. Opbrengst overige publicaties	217	220	3-	-1,27%
IV. Overige baten	4.766	10	4.756	100,00%
BATEN	14.424	9.631	4.794	49,78%
I. Projectkosten programma's en directie	7.265	2.849	4.417	155,06%
II. Personeelskosten	5.459	5.257	202	3,85%
III. Huisvestingskosten	546	358	188	52,66%
IV. Algemene kosten	454	479	24-	-5,10%
V. Kosten diensten	215	157	59	37,40%
VI. Afschrijvingen vaste activa	161	207	46-	-22,31%
LASTEN	14.101	9.305	4.795	51,54%
VII. Onvoorzien	25	50	25-	-50,57%
RESULTAAT VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	299	275	23	8,50%
I. Rentebaten	6	10	4-	-43,87%
II. Rentelasten	198	257	60-	-23,25%
III. Overige lasten	2-	-	2-	-23,33%
Saldo Financiële baten en lasten	190-	247-	58	
EXPLOITATIERESULTAAT	109	28	81	100,00%
Onttrekkingen via overig vermogen	109-	28-	81-	100,00%

Geparafeerd
voor waarmerkingsdoeleinden

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Publicatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

2017	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	Motivatie overschrijding van de norm	Totaal	Algemene maximum bezoldigingsnorm 2017
A.J. Vermuë	15-6-2010	n.v.t.	38 uur per week	143.135,04	9.076,44	13.822,65	-	n.v.t.	166.034,13	181.000
H.T.M. Pieper	01-11-2015	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	258.000
J.H. Oosters	1-1-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	258.000
I.J.A. ter Woorst	1-1-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	258.000
H.C. Klavers	1-1-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	258.000
A.J.G. Poppelaars	1-4-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	258.000
D.S. Schoonman	16-12-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	258.000

2016	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband	Motivatie overschrijding van de norm	Totaal	Algemene maximum bezoldigingsnorm 2016
A.J. Vermuë	15-6-2010	n.v.t.	38 uur per week	143.040	3.007	11.680	-	n.v.t.	157.727	179.000
H.T.M. Pieper	01-11-2015	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	179.000
J.H. Oosters	1-1-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	179.000
I.J.A. ter Woorst	1-1-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	179.000
H.C. Klavers	1-1-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	179.000
A.J.G. Poppelaars	1-4-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	179.000
D.S. Schoonman	16-12-2016	n.v.t.	n.v.t.	-	-	-	-	n.v.t.	-	179.000

Geparafiseerd

voor waarmerkingsdoeleinden:

04 APR 2018

Alfa Accountants B.V.

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De jaarrekening is gecontroleerd door Alfa Accountants B.V. gevestigd te Nijkerk;
de ter zake verstrekte controleverklaring is bijgevoegd.

Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming:

Ingevolge artikel 34 van de statuten staat het resultaat ter beschikking van
de Algemene Ledenvergadering.

In het jaar 2017 is een exploitatieresultaat behaald van

109.104

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De ledenvergadering van Unie van Waterschappen

Van Siburgstraat 2-4 [3863 HW]
Postbus 1116, 3860 BC Nijkerk
Tel +31 (0)88 2533200
nijkerk@alfa.nl
Fax +31 (0)88 2531501
www.alfa-ra.nl

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Unie van Waterschappen te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Unie van Waterschappen per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Richtlijn 640: Organisaties-zonder-winststreven van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving en met de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Unie van Waterschappen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT en de daaraan ten grondslag liggende regelgeving hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT zoals bepaald en verantwoord door de vereniging als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben het bestuursverslag gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of het bestuursverslag materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met Richtlijn 640: Organisaties-zonder-winststreven van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn 640: Organisaties-zonder-winststreven van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving en met de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle

